

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «АВТОРСЬКЕ ПЕРЕОСМИСЛЕННЯ В ПОРТРЕТІ»

ОКР БАКАЛАВР, 7 СЕМЕСТР, 2023-2024 Н.Р.

Викладачі: ст. викладач Грималюк М. П., доцент Семенюк В. І., приват-доцент Крохмалюк О. П. кафедри АЖ,
Микола Грималюк 0974484574. Hrymalyuk.m@gmail.com
Олександр Крохмалюк +38099 757 82 22
Василь Семенюк +38 (097) 524 41 49
Аудиторія, де відбуватимуться заняття: №14 живописний зал ЛНАМ

ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	
ВИД ЗАНЯТТЯ	ЗАГАЛЬНА КІЛЬКІСТЬ ГОДИН
кількість кредитів ECTS	3 кредити, 90 год.
лекції	2 год.
практичні заняття	30 год.
самостійна робота студента	58 год.

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Дисципліна визначає послідовне професійне становлення студентів у процесі навчання та підготовки фахівців образотворчого та декоративного напрямків.

Підготовка за вказаним напрямком здійснюється на основі навчальної програми, яка базується на синтезованій педагогічній системі затвердженій у ЛНАМ і акумулює основні мистецькі принципи навчання, як то ґрунтовна професійна підготовка та формування індивідуальної образно – пластичної мови у здобувача освітніх послуг. Формування неповторного авторського бачення базується на міцній академічній основі. Предметом вивчення пропонованого курсу є оволодіння міцною живописною грамотою в процесі пізнання і аналізу натурного об'єкту. Завдання поставлені логічно і послідовно. Студент професійно вивчає різноманітні матеріали, техніки, художні прийоми і вчиться їх застосовувати при виконанні поставлених задач. Навчання передбачає обов'язкове відвідування занять в аудиторії у поєднанні з самостійними живописними студіями і теоретичним навчанням. Велика увага приділена міждисциплінарним зв'язкам. Особливо виділена роль співпраці з рисунком, композицією, технологією, анатомією, історією мистецтв, кольорознавством. Програма побудована таким чином, що дозволяє вносити зміни під час навчального процесу і легко піддається корекції для тих або інших навчальних потреб. Навчання ведеться за принципом «від простого до складного», термін «простий» виключає примітивізацію процесу навчання. **Портрет** (фр. «portrait», від старофр. «.portraire»– *відтворювати що небусть, лінія в лінію, подекуди називали парсуна, від лат. «persona» -персона, особистість*)— самостійний жанр в образотворчому мистецтві, в якому об'єктом зображення є людина. Це зображення чи опис якої небудь людини чи групи людей, що існують чи існували коли-небудь у реальному житті. Портрет в станковому живописі - зображення засобами

образотворчого мистецтва (лінія, тон, колір, пластична форма) живої людини або людини, що існувала в минулому для збереження зовнішньої достовірності і схожості а також передача внутрішнього світу персони засобами, доступними образотворчому мистецтву.

Темою портрету завжди є індивідуальне життя персонажів. Часто портрет виходить за межі портретного жанру і перетворюється на жанрову картину, тому слід бути обережними у визначеннях. В сучасному мистецтві з'явився термін портрет-картина. Український народ дав у скарбничку світового мистецтва твори портретного жанру найвищої якості. Хоч українське суспільство розвивалось синхронно до європейського, в творах українських художників ми бачимо деякі ознаки характерні тільки для нашого національного духу, причому збережена тисячолітня послідовність у передачі досягнень національного образотворчого мистецтва. Окремі групи творів існують тільки в українській традиції (наприклад портрет-тип «Козак-Мамай») Програма вивчення навчальної дисципліни «Станковий (Жанровий) живопис. Портрет 1» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки «Бакалавр».

МЕТА ТА ЦІЛІ КУРСУ

Метою навчального курсу «Станковий (жанровий) живопис» «Портрет1» є підготовка високопрофесійного фахівця здатного виконувати поставлені перед ним завдання на високому професійному рівні. Навчальна дисципліна «Станковий (жанровий) живопис» в частині «Портрет1, Портрет 2» є цілісною структурою, що в системі підготовки бакалаврів формує у студентів компетентності, які дозволяють оперувати широким колом професійних вмінь і після закінчення навчання дозволять створювати достойні мистецькі твори. Семестр присвячений вивченню півфігури людини. Досягнення поставленої мети здійснюється шляхом ґрунтовного вивчення натурного об'єкта, поглибленим володінням живописними техніками. Програма має на меті розвинути у студента індивідуальні творчі особливості на основі абстрагування та мистецького синтезу Також метою є вміння трансформувати видиму реальність і створити авторську образно-пластичну композицію за допомогою узагальнення, абстрагування і геометризації Виконані завдання безперечно повинні підвищити професійну культуру й художній смак.

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

В результаті вивчення програми курсу студент повинен сформувати наступні компетентності:

1. здатність до організації формату та до застосування композиційних законів.
2. Здатність до застосування теорії та практики курсу Кольорознавства.
3. Здатність застосовувати знання з курсу „Анатомії людини,, та розуміти пластичні властивості людського тіла.
4. Здатність до моделювання пластичних об'єктів засобами тонально-колірного живопису
5. Здатність використовувати методику послідовної роботи над живописною та колористичною композицією на основі завдань курсу.
6. Здатність використовувати основні принципи трансформації та формотворення
7. Здатність застосовувати знання з технології різних живописних технік та матеріалів.
8. Здатність засвоєння і використання професійної термінології образотворчого мистецтва в обсязі, необхідному для успішного виконання завдань на достатньому професійному рівні.
9. Здатність пропонувати нові ідеї, демонструвати придатність до абстрактного мислення.

10. Здатність до самостійного пошуку нової інформації і вмінні застосовувати її під час виконання завдань курсу.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен сформувати наступні програмні результати:

1. Вміти аналізувати і застосовувати інформацію, здобуту з різних джерел.
2. Вміти виконувати підготовчу роботу у вигляді пошукових ескізів та етюдів виконаних різними художніми матеріалами.
3. Вміти застосовувати знання з композиції для створення цілісного та виразного образу.
4. Вміти користуватись основними засобами живопису, застосовуючи сучасні технології та матеріали, використовувати знання з суміжних галузей знань.
5. Вміти аналізувати, трансформувати та перетворювати природні об'єкти дослідження в живописний твір мистецтва.
6. Добре розуміти властивості матеріалів для живопису і застосовувати їх з урахуванням знань з технології живопису.
7. Вміти бачити головне і другорядне і підпорядковувати всі елементи твору головній ідеї. Виробити цільне живописне бачення
8. Володіти фаховою термінологією, а також поглиблювати знання з теорії та методики образотворчого мистецтва.
9. Вміти виконувати твори живопису з урахуванням різних гармонійних зіставлень..
10. Навчитись виконувати живописні роботи з умінням передавати характер моделі, надавати їй певні психологічні риси а також створювати образно-пластичні композиції з переходом в нефігуративний формат.
11. Сформувати власну образно-пластичну мову.
12. Навчитись працювати в різних живописних манерах і школах.
13. Виконувати живопис з натури, по пам'яті та за уявою.
14. Визначати доцільні методологічні засади авторського вирішення;

- комплексно та самостійно здійснювати аналіз образу у контексті розв'язання

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

Навчальний процес передбачає лекційні, практичні та самостійні заняття

Кожен вид занять передбачає різні методи донесення до студентів знань з навчальної дисципліни.

Лекційні заняття передбачають пояснення завдання, виклад теоретичного матеріалу в усній формі та в поєднанні з демонстрацією фондових робіт, відео- і фотоматеріалів по темі завдання. Також можливі відвідування музеїв, галерей і майстерень знаних митців.

Практичні заняття проводяться здебільшого в академічній аудиторії але й на пленерах або в інших придатних для живопису приміщеннях. Включають в себе консультації, обговорення, поради викладача. Попередньо виконуються підготовчі роботи у вигляді етюдів, пошукових ескізів, форескізів в яких в лаконічній формі представлені варіанти виразних композиційних, колірно-тональних, об'ємно просторових прикладів вирішень поставлених задач. Тільки після засвоєння теоретичного матеріалу і виконання пошукових робіт студент може приступити до тривалої академічної роботи.

Самостійні заняття є основними в реалізації програмних завдань і передбачають розширення можливостей в становленні творчої особистості.

Студент може працювати з літературою, різним зображальним матеріалом, робити спроби опанувати незнайомі живописні техніки. Під час самостійних занять пошуковувач освітніх послуг може пропонувати більш радикально-креативні вирішення програмних завдань ніж ті що пропонуються викладачем.

Під час виконання завдань викладач постійно консультує студентів групи і контролює творчо-навчальний процес. При потребі консультації відбуваються в онлайн режимі за допомогою певних комп'ютерних програм.

ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ

В умовах дистанційного навчання консультації, поточні перегляди, семестрові перегляди відбуваються у Viber або інших програмах, що доступні для всіх учасників освітнього процесу. Консультації проходять в створеній студентами групі згідно розкладу. Поточні перегляди призначаються по плану викладачем, а семестрові згідно графіку проведення екзаменаційних переглядів. Студенти подають виконані завдання блоком, відповідно оформлені і підписані. Якісне фото робіт, яке відповідає дійсності на нейтральному фоні, назва завдання, прізвище студента, курс, спеціалізація.

МАТЕРІАЛИ

Для виконання завдань потрібно придбати відповідні матеріали. Фарби: олійні, акрилові, акварельні, темперні, гуашеві. відповідні розчинники, палітри, лаки, спреї-фіксативи. Пензлі синтетичні, щетинні, з волосся білки, колонка, корови, борсука круглі, плоскі різних номерів. Також потрібні вугіль рисувальний, графітні олівці, сангіна, соус, пастель, туш чорна і кольорова, пера сталеві. Основами для різних завдань слугують: полотно ґрунтоване, натягнуте на підрамник або картон, ґрунтований ДВП або ДСП, папір рисувальний або акварельний.

Робота виконується на полотні або картоні розміром до 1,5 м по більшій стороні з узгодженого форескізу, етюди потребують розміру 30х40 см, ескізи зазвичай мають розмір 10х15 см.

СТРУКТУРА КУРСУ

МОДУЛЬ 7Б. ПСИХОЛОГІЧНИЙ ПОРТРЕТ. ОСМИСЛЕННЯ І ПЕРЕОСМИСЛЕННЯ ОБ'ЄКТИВНОЇ РЕАЛЬНОСТІ НА ОСНОВІ ЖИВОЇ НАТУРИ.

Змістовий модуль 1. 1 ПОЯСНИЙ ПОРТРЕТ З ОБРАЗНО-ЕМОЦІЙНИМ ВИРІШЕННЯМ НА ОСНОВІ ОГОЛЕНОЇ АБО ОДЯГНЕНОЇ ПІВФІГУРИ ЛЮДИНИ В УМОВАХ ІНТЕР'ЄРУ

Лекція №1.

Завдання №1 (*Вивчення об'єктивної /видимої / реальності, трансформація*). Портрет створюється на основі оголеної або одягненої півфігури натурника, можливий варіант напівлежачого або лежачого положення. Фіксація об'єктивної реальності. Створення портрету з образно-емоційним забарвленням. Виконується достатній об'єм етюдів з натури, графічних замальовок м'якими матеріалами. Об'єкт в процесі роботи трансформується у виразну живописну композицію залишаючись об'ємно просторовим або переводиться у двовимірний простір. Кольоровий уклад виразний з чіткою ритмічною побудовою. Тональна градація будується відповідно до задуму, можливі застосування сильних контрастів. Трансформація фігури людини не веде до зникнення фігуративності, основа залишається в межах реалістичного зображення, з анатомічно правильним відтворенням натури. Допускаються варіанти радикального загострення

кольорового устрою твору для посилення емоціонального впливу на глядача. Можливі застосування фактурних поверхонь.

Зображення : об'ємно–просторове (тривимірне) або площинне (двовимірне)

Вирішення : поліхромне.

Формат : 100x100, 100x90, 100x80, 100x70 см

- Тема 1** ***Підготовчий етап.** Виконання композиційних пошуків. Використовуються матеріали для роботи в графічних техніках - олівець, пастель, вугіль, сангіна, графіт, соус, маркери, туш. Композиційні пошуки виконані графічними засобами - лінія, пляма світлотінь.*
- Тема 2** ***Підготовчий етап.** Виконання етюдів, композиційних пошуків. Створення серії ескізів. Використовуються матеріали для роботи кольором – олійні та акрилові фарби, акварель, гуаш, пастель. Пошуки великих кольорових та тональних гармоній, організація температурного укладу портрету.*
- Тема 3** *Виконання завдання №1 на основі кращих напрацювань підготовчого етапу.*

ОЦІНЮВАННЯ

До реалізації завдання допускаються лише ті студенти, які виконали всі види етапних робіт. Тому упродовж семестру проводитимуться поточні перегляди з оцінюванням. Відвідування лекцій та практичних занять є обов'язковим. Підсумкова семестрова оцінка формується із суми складових етапних та підсумкового оцінювань за формулою: **(M1 + M2 + M3 + M4) x 2 + B = 100 балів.**

«**M1**» Робота над етюдами/форескізами (оцінюється в діапазоні 0-12 балів).

«**M2**» Самостійна робота студента (оцінюється в діапазоні 0-12 балів).

«**M3**» Створення ескізів (оцінюється в діапазоні 0-12 балів).

«**M4**» Реалізація завдання на форматі (оцінюється в діапазоні 0-12 балів).

«**B**» Відвідування як складова підсумкового бала (до 15 балів: присутність на занятті складає 1 бал).

Критерії оцінювання

Методика оцінювання та нарахування балів студенту базується на виконанні ним дванадцяти вимог (критеріїв), які відповідають кожному завданню. Невиконання одного із пунктів віднімає один бал за 12-ти бальною шкалою оцінювання кожної із складових навчального курсу.

Загальна сума балів (відповідна оцінка: «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно з можливістю повторного підсумкового контролю», «незадовільно з повторним вивченням дисципліни») визначається за накопичувальною системою у 100-бальній шкалі.

1. Виявлення розуміння проблематики завдання
2. Композиційне вирішення у заданому форматі
3. Дотримання заданої просторової / площинної системи зображення
4. Композиційна структура
5. Тональне вирішення композиції
6. Колірно-температурне вирішення композиції
7. Дотримання характеру, пропорцій об'єкта
8. Рівень володіння основними зображальними засобами

9. Цілісність композиційного вирішення
10. Рівень технічного виконання
11. Графічна та живописна виразність композиції
12. Виявлення творчих засад у поставленій проблемі

ІНТЕРПРЕТАЦІЯ ОЦІНОК:

90-100.....відмінно

74-89.....добре

60-73.....задовільно

35-59.....незадовільно з можливістю повторного підсумкового контролю

1-34.....незадовільно з повторним вивченням дисципліни

ВІДВІДУВАННЯ ЗАНЯТЬ

Відвідування занять є обов'язковим, адже забезпечує комплексним оволодінням системою умінь, знань та навичок. Виправданими причинами відсутності на заняттях поза встановленим лімітом визнаватимуться лише вагомі обставини за умови надання супровідної документації в деканат відповідно до правил ЛНАМ через хворобу, юридичні обставини, події пов'язані з позанавчальною діяльністю на кафедрі ХМ. Обов'язком студента є повідомити викладача про причини відсутності.

ЕЛЕКТРОННІ ПРИЛАДИ

Дозвіл на використання електронних приладів може надаватися лише в інтересах засвоєння інформації щодо виконання завдання, у інших випадках – забороняється. У разі важливого дзвінка, телефоном можна скористатись за межами аудиторії.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

ЛНАМ розділяє фундаментальні цінності академічної доброчесності: *Чесність, Довіра, Справедливість, Повага та Відповідальність*. Кожен учасник освітнього процесу в ЛНАМ несе персональну відповідальність за дотримання академічної доброчесності.

Порушення академічної доброчесності

Відповідно до частини 4 статті 42 Закону України «Про освіту» є такі основні види порушень академічної доброчесності:

Академічний плагіат

Самоплагіат

Фабрикація

Фальсифікація

Списування

Обман

Хабарництво

Необ'єктивне оцінювання

Покарання за порушення академічної доброчесності

Важливим критерієм є дотримання академічної доброчесності. Кожен учасник освітнього процесу в ЛНАМ несе персональну відповідальність за дотримання академічної доброчесності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Анікіна М., Уманцев Ф. Український живописний портрет. К., 1970
2. Бенуа А.Н. Історія мистецтва. – М., 1995, 295 с.
3. Білецький П.О. Мова образотворчих мистецтв. - К. – 1973
4. Вірність традиціям: 3 історії становлення худож. школи на Україні за роки Рад. влади: Живопис, графіка, скульптура, арх-ра: Альбом. К., 1982;
5. Владич Л. Живопис та його жанри. К., 1960
6. Галина Белікова Лариса Членова Український портрет XVI—XVIII століть. Каталог-альбом
7. Глушук С. Техніка станкового живопису: Навч. посіб. К.; Уж., 2006
8. Гребенюк Г. Е. Основи композиції та рисунок. - К.: Техніка, 1997
9. Образотворче мистецтво. – 2000. – №3-4
10. Жаборюк А. А. Український живопис доби середньовіччя. К.; О., 1978;
11. Жаборюк А. А. Український живопис останньої третини XIX – поч. XX ст. К.; О., 1990;
12. Жаборюк А. А. Давнє українське малярство XI—XVIII ст. О., 2003;
13. Жердзіцький В. Є., Живопис. Техніка і технологія: Навч. посіб.
14. Жолтовський П. М. Український живопис XVII—XVIII ст. К., 1978
15. Леонтовський А. М., Техніка олійного живопису. К. державне видавництво образотворчого мистецтва і музичної літератури. 1959.
16. Лоханько Ф.П., Фролова Т.І. Художні матеріали. Техніка живопису. /Короткий курс для студентів пед. фак.художн. інститутів/ - Київ. державне видавництво образотворчого мистецтва і музичної літератури. 1960 – 111с.
17. Овсійчук В. А. Українське малярство X—XVIII ст. Л., 1996;
18. Омельченко П. Наука про малярські фарби, матеріали та техніки /2-е видання, в 2-х томах/ -Львів /Б.вид./, 1996
19. Салій Т. М. «Золотий поділ» у теорії та методиці композиційної побудови твору живопису / Методичні вказівки до виконання завдань з живопису. Львів : ЛДІПДМ, 1993. 16 с. іл.
20. Скоропадова Г. Українське малярство на склі: історія і сьогодення // Народознавчі зошити. Л., 2004.
21. Рубан В. А. Український портретний живопис другої половини XIX – поч. XX ст. К., 1986;
22. Холостенко Є. Український монументальний живопис. Х., 1930
23. Український живопис XX – початку XXI ст. з колекції Національного художнього музею: Альбом. Хм., 2004
24. Логвин Г. Н. З глибин. Давня книжкова мініатюра XI—XVIII ст. К., 1974;
25. Реалізм та соціалістичний реалізм в українському живопису радянського часу: Історія. Колекція. Експеримент. К., 1998;
26. Титов М. Техніка багатшарового олійного живопису // Укр. АМ: Дослідн. та наук.-метод. пр. К., 2001
- R. Huyche. Histoire de l'art contemporain: la Peinture. Paris, 1935
27. M. Seuphor. L'art abstrait: ses Origines, ses Premiers. Paris, 1949

Допоміжна:

1. Довга, Л. Єдність етичного та естетичного в культурі бароко // Записки НТШ. – Т. ССХХVII. Праці секції мистецтвознавства. – Львів: НТШ, 1994. – С. 109 – 123.
2. Boczkowska, A. Tryumf luny i wenus. Pasia Hieronima Boscha. – Krakow: wydawnictwo literackie, 1980. – 94 s.
3. Grube, E. Islamski umenie. – Bratislava: Pallas, 1973. – 194 s.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. <http://www.britishmuseum.org>
2. <http://www.culture.gouv.fr/documentation/joconde/fr/pres.htm>

3. <http://www.kyohaku.go.jp/eng/index.html>
4. <http://www.metmuseum.org>
5. http://www.smirnova.net/promo_line/
6. <http://www.vltramarine.ru/mag/art/public/862>

ЗМІНИ В ОРГАНІЗАЦІЇ ЦЬОГО КУРСУ ЗАДЛЯ ЕФЕКТИВНОГО НАВЧАННЯ Є ВИКЛЮЧНИМ ПРАВОМ ВИКЛАДАЧА. ЦІ ЗМІНИ, ОДНАК, НЕ МОЖУТЬ СТОСУВАТИСЬ МЕТИ, ЦІЛЕЙ, РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ, А ТАКОЖ ПОЛІТИКИ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ.

ВИКЛАДАЧІ

Семенюк Василь Іванович живописець, педагог, Народний художник України, Заслужений діяч мистецтв України, доцент кафедри академічного живопису. Народився 19 вересня 1957 р. в селі Чорний Потік Івано-Франківської області. Закінчив Український поліграфічний інститут ім. І. Федорова (1987 р.). Працює в галузі живопису, графіки, декоративно-прикладного мистецтва. Основні твори: «Будні мого села» (1998 р.); цикл «Обрядовий» (1990 р.); серії «Українські народні пісні» (1991 р.), «Пісня про незнищенність матерії», проілюстрував «Кобзар» Тараса Шевченка (2011 р.). Член Національної спілки художників України (з 1989 р.). Доцент Львівської національної академії мистецтв. Указом Президента України у 2009 р. отримав державне звання «Заслужений діяч мистецтв України». Автор чисельних живописних та графічних композицій за мотивами творів Б.-І. Антонича, В. Симоненка, О. Ольжича та багатьох інших. Учасник багатьох міжнародних, всеукраїнських, обласних і групових виставок. Твори живопису є надбанням кількох музеїв, галерей України та за її межами і приватних збірок.

Грималюк Микола Петрович, живописець, графік. Народився в м. Косові 1954р.

В 1975р. закінчив Косівський технікум народних художніх промислів ,відділ художнього металу.

1977-1982 р.р. навчався у Львівському інституті декоративного та прикладного мистецтва за спеціальністю «Інтер'єр та обладнання».

1982- 1993р.р.працював художником оформлювачем на Львівському художньо виробничому комбінаті. З 1993- 2000р.р. викладач рисунку у Львівському коледжі декоративного та ужиткового мистецтва ім. І.Труша. З 2000р. – старший викладач на кафедрі академічного живопису Львівської національної академії мистецтв. 2006р. по співпраці та дружніми стосунками був направлений в Китайську народну республіку , м. Цинь Джоу у вищу мистецьку школу «Пеймень» де викладав рисунок і живопис. Керівник проекту і засновник творчого об'єднання студентів «Решето». Член спілки художників України. Учасник численних персональних та загально- мистецьких виставок в Україні і закордоном. Учасник регіональних та міжнародних мистецьких пленерів.

Основна творча спеціалізація станкове та монументальне малярство, мальована графіка, сакральне і прикладне мистецтво, художня фотографія, компютерна графіка та фільмування.

Крохмалюк Олександр Петрович. Приват-доцент кафедри академічного живопису. Народився в 1948 році, м. Борислав на Львівщині. Закінчив ЛДІДПМ (1980). Вагомий вплив на становлення художника мали В.А.Овсійчук та Д.Д.Довбошинський. Напрямки діяльності — станковий живопис, графіка.У 1978 році розпочав активну виставкову діяльність. Учасник багатьох творчих експедицій «Шевченківськими

шляхами», симпозиумів та пленерів, як в Україні, так і поза її межами. Член Національної спілки художників України (1997). Заслужений художник України (2007). Лауреат і дипломант всеукраїнських й міжнародних виставок. Доцент кафедри академічного живопису ЛНАУ. Твори митця закуплені Міністерством культури України, зберігаються у музейних та приватних колекціях багатьох країн світу. Живе і працює у Львові.